

NOVÝ ORIENT

ABSTRAKTY

ODBORNÝ
ČTVRTLETNÍK
ORIENTÁLNÍHO
ÚSTAVU AV ČR
ROČNÍK 73/2018

1

CENA 80 KČ

Porozumění matrilinearitě u kmene Khásí v severovýchodní Indii

LENKA ZAHŘÁDKOVÁ

Kmen Khásí, jedna z mála matrilineárních společností na světě, není v akademickém světě příliš diskutován a pokud si ho média všimají, bývá o něm referováno jako o živoucím matriarchátu. Jaké je skutečné postavení žen a mužů v současné společnosti Khásíů? Tento článek diskutuje antropologické pojmy *matrilinearita* a *matriarchát* v kontextu historického a diskurzivního vývoje a představuje poznatky z etnografických dat o kmeni Khásí, a to částečně prostřednictvím rešerše literatury, částečně prostřednictvím vlastního etnografického výzkumu autorky.

Role skladatele Xian Xinghaie (1905–1945) v modernizaci čínské hudby

LENKA CVRČKOVÁ

Xian Xinghai (1905–1945) představuje přední osobnost období modernizace čínské hudby. Jako jeden z prvních čínských skladatelů vytvořil monumentální orchestrální díla využívající západní kompoziční techniky. Nejen v Číně je však často prezentován pouze jako autor masových písní a vzorových děl socialistického realismu. Cílem článku je popsat proměny nahlížení na osobnost Xian Xinghaie a zhodnotit skutečné přínosy jeho tvorby k modernizaci čínské hudby.

Dógen a Zenki

ZUZANA KUBOVČÁKOVÁ

Táto štúdia predstavuje postavu japonského zenového majstra obdobia Kamakura menom Dógen (1200–1253), učenie zenovej školy Sótó a text *Zenki*, ktorý tvorí súčasť Dógenovho spisu s názvom *Šóbó genzó*, v preklade *Pokladnica pravého oka dharmy*. Zenové školy si v Japonsku začali získavať obľubu práve v období Kamakura, okrem iného vďaka zrozumiteľnej interpretácii Buddhovho učenia a jednoduchosti svojej praxe. Tento text približuje myšlienky školy Sótó, ako aj jednoduchosť, priamosť a dôkladnosť zakorenené v učení zenového buddhizmu. Ako konkrétny príklad tohto prístupu je uvedený prvý slovenský preklad Dógenovho textu *Zenki* zo *Šóbó genzó*, ktorý Dógen predniesol pred laickou komunitou v sídle svojho neskoršieho patróna, Hatano Jošišigeho v Kjóte na jeseň roku 1242. Môžeme usudzovať, že okolnosti Dógenovho kázania sa podpísali na formáte *Zenki*, ktoré výstižne, a pritom stručne vysvetľuje podstatu zenového (aj buddhistického) učenia bez toho, aby zachádzalo o komplikovanej terminológii alebo doktrínálnych podrobnostiach. *Zenki* predostiera témy ako život a smrť, ktoré sú analógiou sansáry, približuje ich však prostredníctvom jednoduchého jazyka a príkladov z každodenného života.

Obraz v kontextu orientalismu

vizuálna analýza *Velké odalisky* Jeana Dominiqua Ingrese a Lally Essaydi

ALEXANDRA KOLLÁROVÁ

Text predstavuje neortodoxné prístupy k interpretácii vizuálov, vybočujúci mimo kodifikovanou metodiku euroamerického rámca dejepisu umění. Interdisciplinárne pojatý rozbor *Velké odalisky* Jeana Dominiqua Ingrese neadresuje jej estetickú hodnotu, nýbrž nahlíži na orientalizmus optikou širšieho interpretačného rámca. Diskutovaný není pouze samotný obsah obrazu, ale i *způsoby nazírání*, s důrazem na možnost jejich mocenského nebo ideologického zabarvení. V opozici provokativně stojí nová *Velká odaliska* soudobé marocké fotografky Lally Essaydi, která odmítá přetrvávající diskurz objektivizace ženských těl, tak jako v případě *Velké odalisky*, a představuje tak vlastní verzi „orientální ženy“.

Číslo v japonských rodných jménech v minulosti a dnes

IVONA BAREŠOVÁ

Japonská rodná jména jsou volena či vytvářena na základě konkrétních představ o daném jedinci, přání a očekávání ve vztahu k jeho budoucnosti, k době, ve které se narodil, apod. Mohou být psána znaky, slabičnou *kanou* nebo jejich kombinací. Mezi znaky, jež se ve jménech běžně používaly v minulosti a vyskytují se i ve jménech nejmladší generace, patří čísla, respektive znaky, jimiž se čísla zapisují. Článek je zaměřen na jejich výběr, motivaci pro jejich použití a to, k jakým skutečnostem či hodnotám ve jménech odkazují. Představuje jejich běžné i méně běžné významy a poukazuje na to, jakým způsobem reflektují společenské potřeby a hodnoty dané doby.

Čchö Sünghüi a An Sönghüi a jejich československá stopa

MIRIAM LÖWENSTEINOVÁ, VLADIMÍR PUCEK

Čchö Sünghüi (japonsky Sai Šóki, 1911–1969) byla korejskou tanečnicí koloniální éry a její vystoupení přitahovala jak Japonce, tak Evropany a Američany. Ve 30. letech vystupovala v Koreji i Japonsku a mezi její fanoušky patřily takové osobnosti jako spisovatelé Jasunari Kawabata a Jukio Mišima. V USA a Evropě ji obdivovali Ernest Hemingway, Romain Rolland, Henri Matisse, Pablo Picasso, Jean Cocteau, Charlie Chaplin, Robert Taylor atd. Všechny biografie této umělkyně zdůrazňují její jedinečnou schopnost kombinovat asijské estetické koncepty a formy moderního tance. Zároveň představovala ideál moderní ženy. V roce 1946 přešla do Severní Koreje a druhá část jejího života tak byla spojena s režimem Kim Ilšonga. V 50. letech se spolu se svou dcerou An Sönghüi a celým uměleckým souborem vydala na turné po evropských socialistických státech a v roce 1956 navštívila Československo. Tento text shrnuje zachované dokumenty a reakce československého tisku. Pro ucelený přehled o životních zvratech Čchö Sünghüi jsou však neocenitelné především vzpomínky Vladimíra Pucka, který jí během návštěvy Československa tlumočil, a jehož sbírka materiálů o Čchö Sünghüi obsahuje vzácné dokumenty a fotografie.